Bono Bedelinde Tahrifat

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	11.02.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/208	2026/64	İİK 169, İİK 169/a, HMK 207, TTK 676/1, TTK 778

ÖZET

Bono bedeline sonradan "1" ve "Bir milyon" eklendiği Adli Tıp raporuyla kesinleşince HGK, tahrifat itirazını borca itiraz saydı; parafsız ekleme yok hükmünde olduğundan senet tahrifattan önceki 105.000 TL için geçerli, fazla kısım için takip durdurulmalıdır.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/bono-bedelinde-tahrifat-borca-itiraz-hgk-2026-64/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/208 E. , 2026/64 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Ankara Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2024/1147 E., 2024/1701 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin 21.05.2024 tarihli ve

2024/114 Esas, 2024/5070 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki borca itiraz isteminden dolayı yapılan inceleme sonunda İlk Derece Mahkemesince itirazın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın alacaklı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine, Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun kabulüyle İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle itirazın reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı borçlu vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 12. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı borçlu vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. TALEP

Borçlu vekili; müvekkili aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takibe dayanak senedin gerçekte rakam olarak "105.000 TL" olarak düzenlenen kısmına 1 rakamı ilave edilmek suretiyle "1.105.000 TL" şeklinde tahrif edildiğini, müvekkilinin bu senedi imzalarken sadece 105.000,00 TL'lik kısmının doldurulduğunu ve senedi ...'ya değil, ...'ya imzalayarak verdiğini, ...'nın senedi eşi ... emrine düzenlediğini, takip dayanağı belgenin bedel kısmının rakam ile gösterilen bölümünde tahrifat yapıldığının ve diğer boş kısımların müvekkili dışında farklı şahıslar tarafından doldurulduğunun çıplak gözle bakıldığında dahi anlaşılabileceğini ileri sürerek takibin 1.000.000,00 TL'lik kısmının iptaline ve alacaklının takip konusu alacağın %20' sinden aşağı olmamak üzere tazminata ve alacağın %10' u oranında para cezasına mahkum edilmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Alacaklı vekili; senette bedelin rakam ve yazıyla aynı şekilde yazıldığını, borçlunun senedin sonradan doldurulduğu veya boş senet imzaladığı yönünde de bir iddiasının bulunmadığını belirterek itirazın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 11.02.2020 tarihli ve 2019/1278 Esas, 2020/188 Karar sayılı kararı ile; 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 778. maddesi göndermesiyle bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı Kanun'un 676/1. maddesi hükmü uyarınca bono bedeli hem yazı hem de rakamla gösterilip iki bedel arasında fark bulunursa yazıyla belirlenen bedele itibar edileceği, ancak bu kuralın rakamla değer gösterilen bölümde tahrifat yapılmaması hâlinde uygulanabileceği, her ne kadar borçlu vekili takip dayanağı senet bedelinin 105.000,00 TL olduğunu iddia etmiş ise de dayanak senette rakam ve yazıyla belirtilen tutarın birbirini doğruladığı, rakamla yazılan kısmın sonradan değiştirildiğine dair senet üzerinde paraflı veya parafsız herhangi bir düzeltmenin yer almadığı, borçlunun imzaya itiraz etmediği, borçlu vekilinin bononun anlaşmaya aykırı doldurulduğunu yazılı delille ispatlayamadığı gerekçesiyle itirazın reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlu vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 29.11.2021 tarihli ve 2020/985 Esas, 2021/2270 Karar sayılı kararı ile; borçlunun iddiasının takip dayanağı bononun bedele ilişkin 1.105.000,00 TL'lik kısmına "1" rakamının sonradan eklendiğine ilişkin olup tahrifat iddiası hakkında bilirkişi incelemesi yapılarak olaşacak sonuca göre karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılmasına ve dosyanın İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

V. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 12.07.2023 tarihli ve 2022/14 Esas, 2023/817 Karar sayılı kararı ile; hüküm kurmaya elverişli 06.03.2023 tarihli Adli Tıp raporunda "İnceleme konusu senette rakamla miktar belirtir bölümün milyon hanesinde yer alan "1" ibaresinin ve yazıyla miktar belirtir bölümde yer alan "Bir milyon" ibaresinin kendisinden sonra gelen ibarelerden kalem ucu kalibresi, fulaj izi, mürekkep renk tonu, konum, ebat, satır hizası bakımından farklılıklar gösterdiği saptandığından, söz konusu ibarelerin bulunduğu konuma sonradan ilave edilmiş olduğu..." nun belirtildiği gerekçesiyle borca itirazın kabulüne ve takibin 1.000.000,00 TL bakımından borçlu yönünden durdurulmasına karar verilmiştir.

VI. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde alacaklı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 06.11.2023 tarihli ve 2023/1433 Esas, 2023/1778 Karar sayılı kararı ile; hükme esas alınan 06.03.2023 tarihli Adli Tıp raporunda senette gerek yazı gerekse rakam ile gösterilen bedel kısmında bir harf veya rakam üzerinde değişiklik suretiyle tahrifat yapıldığının açıklanmadığı, raporda belirtilen rakam ekleme ve yazı ile miktarın sonradan doldurulduğu belirlenmesine rağmen yazı yaşı tespiti bakımından açıklamalara yer verilmediğine göre bu durumun tahrifat olarak kabul edilemeyeceği, senedin anlaşmaya aykırı doldurulduğu iddiasının ise yazılı delille ispatlanamadığı gerekçesiyle İlk Derece Mahkemesi kararının kaldırılarak yeniden hüküm kurulmak suretiyle itirazın reddine karar verilmiştir.

VII. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ İNCELEME SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde borçlu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 12. Hukuk Dairesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile;
"...6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 207. maddesinde; "Senetteki çıkıntı, kazıntı veya silinti ayrıca onanmamışsa, inkar halinde göz önünde tutulmaz. Bu tür çıkıntı, kazıntı veya silinti mahkemece senedin geçerliliğine ve anlamına etkili olacak nitelikte görülürse, senet kısmen veya tamamen hükümsüz sayılabilir." hükmü yer almaktadır. Buna göre mevcut olan çıkıntı veya senet

metni altındaki hak ve silinti ayrıca tasdik edilmemiş ise inkar halinde yok hükmündedir. Bir başka anlatımla, senet üzerinde yapılan değişikliklerin geçerli olabilmesi için, düzenleyen tarafından imza veya paraf edilmek suretiyle onanması gerekir. Onanmamış çıkıntı, kazıntı veya silintinin tespit edilmesi halinde, senedin düzeltme öncesi durumuna göre değerlendirme yapılır.

Takip dayanağı bonoda tahrifat yapıldığının saptanması halinde, senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılması gerekir (HGK'nın 14.05.2003 tarih ve 2003/12-347 E., 2003/345 K. sayılı kararı).

Öte yandan borca itiraz hakkında uygulanması gereken İİK'nın 169/a maddesinin 5. fıkrasında; “İtirazın kabulü kararı ile takip durur” hükmüne yer verilmiştir.

Somut olayda mahkemece alınan 06.03.2023 tarihli Adli Tıp Kurumu Başkanlığı raporunda; ”inceleme konusu senette rakamla miktar belirtir bölümün milyon hanesinde yer alan "1" ibaresinin ve yazıyla miktar belirtir bölümde yer alan "Bir milyon" ibaresinin kendisinden sonra gelen ibarelerden kalem ucu kalibresi, fulaj izi, mürekkep renk tonu, konum, ebat, satır hizası bakımından farklılıklar gösterdiği saptandığından, söz konusu ibarelerin bulunduğu konuma sonradan ilave edilmiş olduğu” nun bildirildiği, dolayısıyla raporun hüküm kurmaya elverişli olduğu anlaşılmaktadır.

Borçlunun tahrifat iddiası, senet miktarı 105.000,00 TL olmasına rağmen, baştaki “1“ rakamının senede sonradan eklenmek sureti ile miktarın 1.105.000,00 TL'ye dönüştürüldüğüne ilişkin olup bilirkişi raporu ile de senedin bedel kısmına baştaki “1” rakamının sonradan eklendiğinin açıkça tespit edildiği görülmekle iddiaya konu senet bedelinin tahrif edildiği sabittir.

Borçlunun icra mahkemesine başvurusu, senedin anlaşmaya aykırı doldurulduğuna yönelik olmadığı halde Bölge Adliye Mahkemesince; bilirkişi raporunda senette gerek yazı gerekse sayı ile gösterilen kısımda bir harf veya rakam üzerinde bir değişiklik suretiyle tahrifat yapıldığının açıklanmadığı, rakam ekleme ve yazı ile miktarın sonradan doldurulduğuna ilişkin yazı yaşı tespiti bakımından da açıklama bulunmadığı belirtilerek borçlunun itirazının bononun anlaşmaya aykırı doldurulduğu iddiası olarak değerlendirilmesi ve bu iddianın yazılı delil ile ispatlanamadığı yolundaki gerekçesinin somut uyuşmazlığa uygulanabilirliği bulunmamaktadır.

Bu durumda Dairemizin yerleşik içtihatları doğrultusunda, icra takibine dayanak senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılması ve tahrifatla değiştirilen kısım ve ferileri yönünden takibin durdurulması gerekir ki; İlk Derece Mahkemesi kararının da bu cihette olduğu anlaşılmıştır.

O halde Bölge Adliye Mahkemesince alacaklının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmesi gerekirken yanılgılı değerlendirmeyle yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsiz olup kararın bozulması gerekmiştir...” gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki gerekçenin yanında 06.03.2020 tarihli Adli Tıp raporunda belirtilen farklar nedeniyle bilirkişinin sonradan eklendiği kanaatinin sonuca bir etkisinin olmadığı, başka delillerle desteklenmesi gerektiği, ancak dar yetkili

icra mahkemesinde bu hususun tespitinin mümkün olmadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VIII. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen direnme kararına karşı süresi içinde borçlu vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Borçlu vekili; senette tahrifat yapıldığının bilirkişi raporlarıyla ispatlandığını, senette tahrifat nedeniyle Ankara 35. Ağır Ceza Mahkemesinin 2021/386 Esas sayılı dosyasında yapılan yargılamada sanıkların mahkumiyetine karar verildiğini, iddialarının senedin anlaşmaya aykırı doldurulduğuna ilişkin olmayıp senette tahrifat iddiasına ilişkin olduğunu ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takibe dayanak senedin bedelinde tahrifat nedeniyle borca itirazın kabulünün gerekip gerekmediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun (İİK) 1 69... /a maddeleri,

2. Türk Ticaret Kanunu’nun 676/1,776/1-b ve 778 maddeleri,

3. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun (HMK) 207. maddesi.

2. Değerlendirme

1. İcra ve İflas Kanunu’nun 168/5 ve 169. maddeleri gereğince kambiyo senetlerine özgü haciz yolu ile takipte borçlu, borca itirazını ödeme emrinin tebliğinden itibaren beş gün içinde bir dilekçeyle icra mahkemesine bildirerek icra mahkemesinden itirazının kabul edilmesine karar verilmesini isteyebilir. Borçlunun kambiyo senedinin bedelinde tahrifat yapıldığı itirazı borca itiraz niteliğindedir (doktrindeki bir esere atıf).

2. Kambiyo senedinin lehtara verilmesinden sonra senet metninde yapılan değişikliklere tahrifat denir. Şekli unsurları tamam olan tedavüldeki senede bazı ilaveler yapılabilir veya bazı kayıtlar silinip, karalanabilir. Senet metni üzerinde yapılan tahrifat poliçe kelimesine, bedele, vade ve keşide tarihine, ödeme ve keşide yerine, lehtarın ismine vb. ilişkin olabilir. HMK'nın 207. maddesi hükmü gereğince senetteki düzeltmelerin keşideci tarafından paraf edilmesi gerekir. Senette mevcut olan çıkıntı veya senet metni altındaki hak ve silinti ayrıca tasdik edilmemiş ise inkârı hâlinde yok hükmündedir. Bu nedenle, senet üzerinde yapılan değişikliklerin geçerli olabilmesi için düzenleyen tarafından imza veya paraf edilmek suretiyle onaylanması gerekir. İmzaya veya paraf

imzasına itiraz hâlinde ise mahkemece yöntemince imza incelemesi yapılmalıdır. Düzeltmenin paraflı olmaması veya imzanın keşideciye ait olmadığının anlaşılması hâlinde düzeltme yok hükmünde olup senedin düzeltme öncesi durumuna göre değerlendirme yapılması gerekir (doktrindeki bir esere atıf).

3. Türk Ticaret Kanunu'nun 776/1-b maddesi gereğince bononun kayıtsız ve şartsız belirli bir bedeli ödemek vaadini içermesi zorunludur. TTK'nın 778. maddesinin göndermesiyle bonolar hakkında da uygulanması gereken aynı Kanun'un 676/1. maddesi gereğince bono bedeli hem yazı ve hem de rakamla gösterilip de iki bedel arasında fark bulunursa yazı ile belirlenen bedele itibar olunur. Ancak bu kural rakam ve yazı kayıtlarında tahrifat yapılmamış olması hâlinde uygulanır (doktrindeki bir esere atıf). Bu ilke Hukuk Genel Kurulunun 10.03.2022 tarihli ve 2018/12-43 Esas, 2022/300 Karar sayılı kararında da benimsenmiştir.

4. Somut olayda alacaklı vekili tarafından borçlu aleyhine başlatılan kambiyo senetlerine özgü haciz yoluyla takipte borçlu vekili icra mahkemesine başvurusunda takibe dayanak bononun rakamla "105.000 TL" olarak düzenlendiğini, sonradan "1" rakamı ilave edilmek suretiyle "1.105.000 TL" şeklinde tahrif edildiğini, müvekkilinin bu senedi imzalarken sadece 105.000,00 TL'lik kısmının doldurulduğunu, takip dayanağı belgenin bedel kısmının rakam ile gösterilen bölümünde tahrifat yapıldığını ileri sürerek borca itiraz etmiştir.

5. Borçlu vekilinin 02.11.2021 tarihli beyan dilekçesi ekinde sunulan Ankara Cumhuriyet Başsavcılığınca alınan Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi Adli Belge İnceleme Şubesinin 21.09.2021 tarihli bilirkişi raporunda; "...inceleme konusu senette rakamla miktar belirtir bölümün milyon hanesinde yer alan "1" ibaresinin ve yazıyla miktar belirtir bölümde yer alan "Bir milyon" ibaresinin kendisinden sonra gelen ibarelerden kalem ucu kalibresi, fulaj izi, mürekkep renk tonu, konum, ebat, satır hizası bakımından farklılıklar gösterdiği saptandığından söz konusu ibarelerin bulundukları konuma sonradan ilave edilmiş olduğu hususu..." bildirilmiştir.

6. İlk Derece Mahkemesince alınan adli belge inceleme uzmanı tarafından düzenlenen 02.10.2022 tarihli bilirkişi raporunda; "...tetkik konusu senedin rakamla değer gösteren bölümüne ilk önce "105.000" meblağının yazılmış olması, sonradan başına (milyonlar basamağına) "1" rakamı ilave edilmek suretiyle meblağın "1.105.000" haline getirilmiş olması kuvvetle muhtemel görülmüştür. Ancak, kalem mürekkebi, fulaj izi, kalem ucu kalibresi yönlerinden farklılıklar saptanmadığından daha ileri derecede bir sonuç beyanında bulunmak mümkün olamamıştır. Yazıyla değer gösteren bölümdeki "Birmilyon yüzbeşbin" yazısında ise ilave/değişiklik yapıldığına dair herhangi bir bulgu saptanmamıştır. Ancak, varsa mürekkep farklılıklarının daha hassas düzeyde incelenip belirlenebilmesi açısından incelemenin bir kez de gelişmiş laboratuarların birinde (Polis veya Jandarma Kriminal Laboratuarında veya Adli Tıp Kurumu Laboratuarında) ileri teknoloji ürünü cihazlar (VSC v.b.) vasıtasıyla yapılmasının daha sağlıklı ve uygun olacağı..." bildirilmiştir. Borçlu vekili çelişkinin giderilmesi için dosyanın Adli Tıp Kurumuna gönderilmesi gerektiğini ileri sürerek bilirkişi raporuna itiraz etmiştir.

7. İlk Derece Mahkemesince alınan Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi Adli Belge İnceleme Şubesinin 06.03.2023 tarihli bilirkişi raporunda; "...inceleme konusu senette rakamla miktar belirtir

bölümün milyon hanesinde yer alan "1" ibaresinin ve yazıyla miktar belirtir bölümde yer alan "Bir milyon" ibaresinin kendisinden sonra gelen ibarelerden kalem ucu kalibresi, fulaj izi, mürekkep renk tonu, konum, ebat, satır hizası bakımından farklılıklar gösterdiği saptandığından, söz konusu ibarelerin bulunduğu konuma sonradan ilave edilmiş olduğu..." bildirilmiştir.

8. Bu durumda Adli Tıp Kurumu Fizik İhtisas Dairesi Adli Belge İnceleme Şubesinin 06.03.2023 tarihli bilirkişi raporu kesin kanaat bildirdiğinden hüküm kurmaya elverişlidir. Borçlunun itirazında belirttiği senette rakamla miktar belirtir bölümün milyon hanesinde yer alan "1" ibaresinin sonradan eklendiği açıkça tespit edildiğinden senet bedelinin tahrif edildiği sabittir. Senetteki düzeltmelerin keşideci tarafından paraf edilmesi gerekir. Senette mevcut olan çıkıntı veya senet metni altındaki hak ve silinti ayrıca tasdik edilmemiş ise inkârı hâlinde yok hükmündedir. Borçlunun tahrifat iddiası sabit olduğuna ve rakam ilave edilerek tahrif edilen bölümde borçlunun bir paraf imzası da bulunmadığına göre borca itirazın kabulüne ve senedin tahrifattan önceki miktar için geçerli sayılarak tahrifatla değiştirilen kısım ve fer'ileri yönünden İİK'nın 169/a-5 maddesi gereğince takibin durdurulmasına karar verilmesi gerekir.
9. Hâl böyle olunca, Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

10. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

IX. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Borçlu vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nın 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın HMK'nın 373/2. maddesi uyarınca kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

11.02.2026 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.